

De man met de poppenkast

Chr. van Abkoude

bron

Chr. van Abkoude, *De man met de poppenkast*. Met illustraties van W.K. de Bruin. Kluitman, Alkmaar z.j. [ca. 1917] (2de druk)

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/abko001manm01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren i.s.m.

t.o. 1

De Man met de Poppenkast.

De man met de Poppenkast.

Hoofdstuk I.

Midden op den Atlantischen Oceaan kampte de Hollandsche driemaster 'Zee-arend' tegen den razenden storm. De lucht was zwart en reusachtige wolken joegen in toomellooze vaart door het luchtruim. Bliksemstralen schoten in alle richtingen, donderend rolden de ratelslagen en de huizenhooge golven beukten woedend het kleine zeilschip, dat op leven en dood met de elementen worstelde. De matrozen - slechts weinig in getal - deden hun uiterste best om het scheepje rechtstandig te houden,

de kapitein hield zelf het roer, bijgestaan door twee man, en telkens schreeuwde hij z'n commando's over het dek.

Hooge stortzeeën spoelden over het schip, alles wat niet terdege vastgesjord was wegrukkend en meeslepend naar de peillooze diepte van den Oceaan.

Huib Tjerkstra, een der oudere matrozen, een flinke kerel van ruim veertig jaar, doorzocht het ruim om te zien, of er ergens een lek was. Toen alles in orde bleek, ging hij weer op dek en sloot het luik zoo stevig mogelijk. Een geweldige golf sloeg over den mast van het schip heen, ternauwernood had Huib den tijd gehad, om zich aan een touw vast te klemmen. Regenstroomen kletterden in zijn gezicht, zijn matrozenplunje was doorweekt. De kapitein liet hem roepen.

‘Tjerkstra! Is alles in orde beneden?’

‘Ja, kapitein! De Zee-arend zal het wel houden.’

De kapitein zuchtte en keek naar de kokende zee. Een klein zeil klapperde en wapperde boven aan den grooten mast. Men had het niet kunnen reven. De kapitein keek er met een bezorgden blik naar.

‘Tjerkstra!’

‘Present, kapitein!’

‘Dat verwenschte topzeil is ons ongeluk! De storm heeft er te veel vat op. We kunnen onmogelijk koers houden.’

‘Laat het kappen, kapitein!’

De gezagvoerder schudde het hoofd.

‘Niemand zal zich daaraan wagen. Het zou onverantwoordelijk zijn!’

‘Moet het schip dan te gronde gaan, kapitein?’

Niemand antwoordde.

De reuzengolven tilden het zeilschip hóóg op, deden het kantelen, wierpen het weer overeind en spoelden enorme watermassa's over het dek. Ieder keek naar het topzeil. Toen nam Tjerkstra vlug een besluit.

‘Een bijl!’ schreeuwde hij, om boven 't loeien van den storm zich verstaanbaar te maken. De scheepsjongen bracht hem er een. Tjerkstra hing de bijl aan zijn riem en klauterde in den mast. Aller oogen volgden den dapperen kerel. Met bovenmenselijke inspanning klemde hij zich aan de touwen, en eerst na verloop van een kwartier had

hij het gevaarlijke punt bereikt. De stormwind rukte aan het zeil, dat met heftige stooten heen en weer wapperde, het was totaal ontredderd en werd nog slechts door een paar touwen aan de ra gehouden. Maar juist die plek bevond zich aan het uiteinde van de bovenste ra. Tjerkstra rustte even uit - zijn adem begaf hem bijna - maar na enkele minuten zette hij het reuzenwerk voort. Eindelijk - hij was er! Nu vlug de touwen gekapt. Met een paar krachtige bijlslagen gelukte het, en rrrrt - - daar vloog het zeil de lucht in. Dadelijk richtte het schip zich weer op, als voelde het zich van een grooten last bevrijd. Een luid hoera! steeg uit de bemanning op, en allen stelden pogingen in het werk, om den dapperen zeeman behouden op 't dek te brengen. Toch was het gevaar nog niet voorbij. De storm hield aan, scheen niet tot bedaren te willen komen en zoo mogelijk nam de duisternis nog toe. En weer schoot de bliksem over de zee en rolde de donder, en een nieuwe slagbui daalde neer.

Het was vreeselijk noodweer!

't Hart van menigen jongen matroos bonsde angstig bij de gedachte, hier den dood te moeten

vinden, terwijl ginds in het vaderland zoo menig geliefde hem wachtte. Dan was het thuis aan den huiselijken haard toch heel wat veiliger en rustiger, daar waren nu misschien de huisgenooten bijeen en zonden voor den armen zoon op zee een vurig gebed ten hemel!

De kapitein van 'de Zeearend' was geen held. In gevaarlijke oogenblikken verloor hij alle zelfvertrouwen, vestigde al zijn hoop op de meerdere ervaring zijner oudere matrozen en stuurman en liet verder den loop der zaken aan de voorzienigheid. Ook nu weer was hij geheel moedeloos, waar het eigen inzicht en krachtig optreden betrof, maar hij geloofde toch dat hij met mannen als Tjerkstra een haven zou bereiken. De matrozen kenden hun kapitein voldoende, wisten, dat ze in gevaarlijke uren niet op hem konden rekenen, daarom hadden ze des te meer vertrouwen op zichzelf en handelden naar eigen goeddunken. Toch heerschte er nimmer - en ook thans niet - de allerminste wanorde. De kapitein was een goed man, kon uitstekend met zijn volkje overweg, maar - als de nood aan den man kwam, stelde hij zich onder de bescherming van zijn

equipage, alleen nu en dan nog een kommando gevend.

Opeens klonk er een noodkreet van 't achterdek, een kreet, die allen het bloed verstijven deed!

‘Brand!’

Zelfs de moedigsten waren ontsteld. Ook dāt nog! Alleen Tjerkstra, die nu wat bekomen was van z'n zwaren arbeid, leunde kalm tegen den grooten mast. Er waren er, die als waanzinnig heen en weer liepen en desnoods overboord wilden springen, al was het alleen maar om hun leven te redden en den brand te ontvluchten.

Huib Tjerkstra hield zich met één hand vast, om zich tegen de altijd nog woedende stortzeeën te beveiligen. Hij schreeuwde den radeloozen toe te kalmeeren en zich vast te houden. Iedere golfslag kon hen overboord spoelen.

‘Tjerkstra!’ liet de kapitein zich hooren.

‘Present, kapitein,’ sprak Huib kalm.

‘Er is brand in 't achterschip - zet de booten uit!’

Eenige matrozen snelden naar de davids, om de booten neer te laten.

‘Halt!’ schreeuwde Huib. ‘Blijft van de booten af. We zouden allen verdrinken!’

‘Maar het schip brandt - moeten we levend in de vlammen omkomen?’

‘Geen nood!’ schreeuwde Tjerkstra door't loeien van den storm heen. ‘De eerste stortzee bluscht den brand in een oogenblik!’

Dat was waar. Hoe eenvoudig leek dit! En precies zooals Huib gezegd had, gebeurde het. Een torenhooge golf kwam aanrollen - het schip kraakte - kantelde - richtte zich weer op - en de brand, gelukkig nog gering - was gebluscht! Men herademde. Zonder de kalmte en tegenwoordigheid van geest van een man als Huibert had de bemanning wellicht het ondoordachte commando van den kapitein uitgevoerd en een wissen dood in de golven gevonden.

Eindelijk - eindelijk begon de lucht op te klaren - de Oceaan kwam tot rust en de sterren vertoonden zich weer aan den hemel. Uitgeput, zou een deel der bemanning zich ter kooi begeven, terwijl het overige deel op het dek zou blijven.

Toen gebeurde het.

Huib Tjerkstra stond bij de trap, die naar het matrozenlogies leidde. Een plotselinge stoot van het schip deed hem over den rand van het luik struikelen.

En hij viel.

Kermend lag hij onder aan de trap.

De matrozen namen hem op en brachten hem naar zijn hangmat, maar hij steunde en kreunde zóó pijnlijk, dat zij hem er weer uitnamen en op een matras legden.

De eerste stuurman had vroeger wel eens wat aan geneeskunde gedaan, hij fungeerde dikwijls als dokter op de Zeearend. Men riep hem bij Huibert Tjerkstra en nadat deze met ingehouden kermen op zijn been geweest had, begon de stuurman dit te onderzoeken.

‘Het is gebroken,’ sprak hij. ‘De kerel moet ontzettend veel pijn lijden, want ik durf het niet te zetten.’

De kapitein kwam erbij.

‘We kunnen hem toch bezwaarlijk zoo laten liggen,’ zei deze, ‘het kan nog wel een week of wat duren, vóór wij een haven binnenlopen.’

Huibert bedwong zijn pijnlijke kreten en stamelde:

‘Stuurman - probeer het - in godsnaam - zet het been - zèt het.’

De stuurman aarzelde.

‘Ik wil het probeeren,’ zei hij, ‘maar ik kan je geen verzekering geven, dat ik het goed doe.’

‘Probeer het - probeer het,’ steunde Tjerkstra.

Toen ging de stuurman aan het werk. Twee matrozen moesten Huibert vasthouden, een derde nam het ongeschonden been in zijn vuisten en de stuurman ontblootte het gewonde been geheel. Met een forschen greep pakte hij het gebroken deel en duwde de stukken met kracht tegen elkander. Vervolgens nam hij twee plankjes, een reep zwachtel en spalkte het been zoo goed hij kon.

Tjerkstra beet de lippen tot bloedens toe, maar hij gaf geen kik. Eindelijk was het been gezet. De arme lijder was geheel uitgeput en viel in een diepen slaap.

Onderwijl zette het schip ongestoord zijn reis voort in de richting van de Hollandsche kust. Tien dagen later liep de Zeearend de haven van Rotterdam binnen. Op raad van den stuurman werd Huibert onmiddellijk naar het ziekenhuis getransporteerd.

Daar werd hij door doctoren onderzocht, die bedenkelijk het hoofd schudden.

‘Het been is verknoeid,’ zeiden ze. ‘Als het goed gezet was, zou alles terecht zijn gekomen. Nu zal het ook wel genezen, maar de man blijft kreupel.’

Ruim zes weken bleef Huibert Tjerkstra in het ziekenhuis.

Toen hij als genezen ontslagen werd, liep hij mank.

Hoofdstuk II.

In de gelagkamer van ‘De drie glaasjes’ ging het druk toe. Alle tafeltjes en stoelen waren bezet, zeelui van alle landen der wereld zaten in groepjes van vier of vijf bijeen, luisterend naar elkanders reisverhalen. Er hing een dikke blauwe walm van tabaksrook, waarin het licht der lampen slechts moeilijk kon doordringen. Achter het welvoorzene buffet stond de dikke waard met zijn wit voorschoot en hield een nauwlettend oogje op de verteringen,

die zijn gasten maakten. In een hoekje van het rookerige vertrek zat Huibert Tjerkstra aan een tafeltje, waarop een kruik bier stond met twee glazen. Het eene behoorde aan Huib, het andere aan een jong matroos, een ouden kennis van Tjerkstra. Huib zag er niet opgewekt uit; hij liet z'n oogen droomerig door de gelagkamer dwalen en schudde al sprekende af en toe meewarig het hoofd.

‘Neen maat,’ sprak hij, den ander treurig aanziende, ‘ze willen Huib Tjerkstra niet meer. Wat zouden ze ook met zoo'n mankpoot beginnen? 'k Heb 't geprobeerd hoor, méér dan eens. Maar werkelijk, het gáát niet meer. Ik zie geen kans meer om de groote ra te bereiken zonder lift. Nee hoor, 't is uit met me.’

‘Kom kom,’ troostte de jonge zeeman, die Nardings heette. Kom, kom, misschien willen ze je nog wel als kok laten meevaren.’

‘Kok? Hahaha,’ lachte Huib bitter, ‘terwijl m'n maats in 't topje van den mast zitten en 't liedje van de zee zingen, zou Huib aan 't fornuis moeten staan om ratjetoe te koken? Nóóit! Dan honderdmaal liever 'n baantje aan den wal en landròt worden.’

‘Je mag 't een geluk noemen,’ hernam Nardings, ‘dat je kind noch kraai op de wereld hebt. Je bent een vrij man, kunt gaan waar je wilt en hebt voor niemand te zorgen.’

Huib keek voor zich heen, z'n oogen werden vochtig.

‘Dat is waar,’ zei hij zacht. ‘Mijn lieve vrouw is al tien jaar dood.’

Nardings schrikte.

‘Dus - je was getrouwd?’ vroeg hij.

‘En gelukkig,’ voegde Huibert er bij. ‘We woonden in een lief klein huisje in Amsterdam. We hadden een allerliefst dochttertje, Greta heette ze. Als ik na eenige maanden weer van een reis was, leek het wel feest in onze kleine woning. De kleine Greta zat op m'n knie en klemde haar mollige armpjes om mijn hals, we speelden met elkaar en de tijd vlóóg om.

Toen maakte ik met de ‘Albatros’ een reis naar de Molukken, ik werd in de Indische Archipel zwaar ziek, en het duurde wel anderhalf jaar, voor ik weer naar Holland terug kon. Wat is die tijd me lãng en zwaar gevallen. Toen ik in Amsterdam terug

gekeerd was, woonden er vreemde mensen in ons lief huisje. En toen vernam ik alles. Mijn vrouw was dood. En de kleine Greta was spoorloos verdwenen.

Huibert bedwong met moeite een snik. Nardings hoorde alles met diep medelijden aan.

‘En je hebt haar later weergezien?’

‘Nooit!’ sprak Huibert dof. ‘Nooit weergezien.’

‘Onbegrijpelijk,’ vond Nardings. ‘Waar is het kind dan gebleven?’

‘Ze moet door een rijke dame meegenomen zijn, dit wisten de burens mij te vertellen. Maar meer ben ik nooit te weten gekomen. 'k Heb advertenties in de couranten geplaatst, niets baatte. Ik was opeens alles kwijt.’

‘Arme kerel,’ dacht Nardings, maar hij sprak die woorden niet uit, wèl wetende, dat Huibert er niet van hield beklagd te worden.

‘Kom,’ sprak Huib, ‘ik stap eens op. Tot ziens, maat, en goede reis!’

‘Het beste met je, hoor, Tjerkstra, en als ik je soms van dienst kan zijn met een paar

achterwielen^{*)}, dan heb je maar te spreken.’

‘Geen sprake van,’ weerde Huib af, ‘ik kan me gelukkig nog wel zelf redden.’

‘Nu, tot weerziens, dan!’

Huib sukkelde naar huis. Het been deed hem soms nog geweldig pijn, vooral met nattig weer. Wanneer hij liep, moest hij het gebroken been altijd zonder buigen bijtrekken en daardoor kreeg hij een kreupelen gang. In een der volksbuurten had hij voor een halven gulden per week een dakkamertje gehuurd, want met Huiberts portemonnaie zag het er in den laatsten tijd treurig uit. Hij was nu ruim twee maanden aan wal, en had gedurende dien tijd de weinige spaarduiten, die hij bezat, nagenoeg geheel uitgegeven. Er was nog maar een bitter klein beetje van over. Met groote bezorgdheid ging Huibert dus de toekomst tegemoet.

Eindelijk had hij zijn woning bereikt. Het was een dier groote woonkazernes, waarin vaak meer dan

*) Rijksdaalders.

twintig huisgezinnen wonen, die allen dezelfde trap beklimmen, hetzelfde portaal gebruiken en waar armoede en gebrek maar al te vaak op bezoek komen.

Met groote moeite en inspanning beklom Huib de drie trappen, die naar zijn zolderkamertje leidden. Hijgend van vermoeidheid kwam hij er aan. O die trappen, die trappen! Het kamertje zag er overigens niet onaardig uit. Er stond een tafeltje met twee stoelen en een één-persoons-ledikant was tegen den wand geschoven. Aan de muren, schuin oplopend naar den nok van het dak, hingen kleurige prenten zonder lijst, geknipt uit weekbladen. Het raamgordijntje was helder wit en door het venster had Huibert het uitzicht op een massa tuintjes van de benedenhuizen in de buurt. Een klein kacheltje stond in een hoek van 't kamertje en stak zijn pijp recht door de zoldering.

Het was Januari. Lang had de wintervorst op zich laten wachten, en eindelijk, toen men reeds aan het voorjaar begon te denken, had hij met plotselinge sneeuwbuien en ijsbanen z'n intocht gehouden. Het was zeer koud op Huiberts kamertje,

maar hij had nog brandstof genoeg om een lekker vuurtje te stoken. Juist was hij hiermede bezig, toen hij een gejuich van kinderstemmen hoorde, waarschijnlijk van de tweede verdieping onder hem. Daar leek wel een der kleinen jarig te zijn, want af en toe hoorde Huib hen zingen:

‘Lang zal ze leven!’

Ondertusschen kwam er iemand naar boven en tikte aan de deur van Huibs kamertje.

‘Binnen,’ riep deze verwonderd.

Een jonge werkman, fors gebouwd, trad met een vriendelijk glimlachje het vertrek binnen en bleef in het midden daarvan staan.

‘Ik ben Drasman, van beneden,’ zei hij, ‘en ik kom u een vriendelijk verzoek doen.’

‘Ga even zitten,’ noodigde Huibert uit.

Maar Drasman bleef staan.

‘Ze maken veel leven,’ sprak hij lachend ‘en nu moeten we ze wat kalmeeren. Mijn kleine meid is vandaag jarig en nu heeft ze een troep kameraadjes bij zich. Maar ze moeten wat bezig gehouden worden. Zou u me willen helpen, buurman? Ik hoorde u daar straks naar boven gaan, en ik dacht

bij mezelf: misschien wil buurman Tjerkstra me wel helpen.’

Huibert keek den gelukkigen vader van het jarige kind met verbazing aan, maar toch stemde hij dadelijk toe. Hij liet het kacheltje dus maar weer uitgaan en volgde Drasman naar beneden. Daar waren in de tamelijk ruime huiskamer een achttal aardige kinderen bijeen, de visites van Drasmans dochttertje Lientje. Het zag er in die kamer zeer zindelijk en bijna welvarend uit. Drasman behoorde ook volstrekt niet tot de armste bewoners van het groote huis. Zijn vrouw ontving Huibert zeer vriendelijk en zette een grooten stoel voor hem klaar. Al dadelijk kwam Drasman met zijn plan voor den dag.

‘Luister,’ sprak hij. ‘In de kamer hier naast is meer ruimte dan hier. Het is mijn werkplaats. Ik maak speelgoed voor de kleine winkels en bazars en ik heb voor mijn kinderen een poppenkast getimmerd en ook de poppen zelf gemaakt. Nu ontbreekt de vertooning nog. En daarbij moet u me helpen, buurman.’

Huibert knikte glimlachend. Hij had de zaak begrepen.

‘In orde,’ zei hij. ‘Ik heb 't nog wel nooit gedaan, maar dat zal wel loslopen. Noem me voortaan maar Tjerkstra, hoor, en de kinderen mogen me mijnentwege “Oom Huib” noemen.’

‘Bravo! Oom Huib!’ lachte Drasman, en klopte Tjerkstra vriendelijk op den schouder. ‘Kom nu eens mee, dan zal ik je mijn kunststuk laten zien.’

Huibert volgde hem naar de voorkamer. Deze was nog wel iets grooter dan de huiskamer, maar geheel tot werkplaats ingericht. Alles was nu echter netjes opgeruimd. Langs den linkerwand was een werkbank op schragen getimmerd. Daar lagen Drasmans gereedschappen en daarnaast stukken van half-afgewerkt speelgoed: kruiwagentjes, pakhuisjes, karretjes, windmolens, enz. Aan den anderen muur was een tweede werkbank waar het speelgoed netjes beschilderd werd met roode, gele, blauwe en groene verf. Maar midden in het vertrek stond een groote poppenkast, met kleurige doeken behangen. Het was een alleraardigst stuk, er was een rood gordijn in, dat écht op-en-neer kon, en van binnen hingen de poppen, die Drasman zelf uit hout gesneden had en die door zijn vrouw aangekleed

waren. Drasman legde Huibert uit, hoe men de poppen met de vingers bewoog, en liet hem achtereenvolgens Jan Klaassen, Katrijn, een agent, een duiveltje, een heer en nog vele andere zien. Toen besprak hij met Tjerkstra, welke vertooning ze zouden geven en daarna gingen de twee mannen naar de woonkamer terug, waar de vroolijke kinderschaar zich te goed deed aan heerlijke spekpannekoeken.

Hoofdstuk III.

De vertooning nam weldra een aanvang. De kinderen zaten op kisten en stoven en stoeltjes, de ouderen, waaronder enkele burens, hadden daar achter plaats genomen.

Het scherm ging op en Jan Klaassen verscheen met een geweldig lawaai. Katrijn kwam al huilend op hem toe en verzocht hem kalm te blijven. Maar Jan Klaassen bonsde haar met 't hoofd tegen den muur en sloeg zelf van den weeromstuit tegen een

heer aan, die nu tegen den anderen muur opvloog. Een agent, die Jan voor al zijn ondeugendheden wilde straffen, greep hem bij den kraag. Er volgde een komische vechtpartij, waaraan ten slotte al de poppen beurtelings deelnamen. Eindelijk ging de agent een galg halen om Jan Klaassen er aan te hangen. Maar de deugniet was sterker en vlugger, hij rukte zich los en trakteerde den diender op een frisch pak rammel. Niemand bezat genoeg kracht, om Jan klaassen te overmeesteren. Ten laatste greep hij het koord van de galg en haalde den strop om het hoofd van zijn aanvaller dicht. Toen nam hij de galg en slingerde die in het rond, alsof het niets was. Eindelijk was het mooi genoeg hij maakte het touw weer los, gaf den agent een flinken draai om de ooren, en terwijl Jan Klaassen een paar buigingen maakte voor de kinderen, zakte het scherm.

De kinderen vonden het Jan-Klaassen-spel verrukkelijk, ze hadden bijna zonder ophouden van begin tot eind geschaterd van pret! Huibert Tjerkstra had zijn best gedaan in de poppenkast, en het was hem zoo uitstekend gelukt, dat zelfs de groote

menschen er plezier van gehad hadden. Na de poppenkastvertooning ging alles weer naar de achterkamer, waar de kinderen getraceerd werden op bruidsuikers en toen het bedtijd werd, gingen de buurkindertjes naar huis, en een oogenblik later vertrok ook Huibert naar zijn zolderkamertje.

Daar het nog zeer vroeg in den avond was, veel te vroeg voor Huibert om nu al te bed te gaan, maakte hij zijn kachelkje weer aan en ging wat in den grooten stoel zitten. De lamp ontstak hij liever niet, 't kostte maar olie en met 't brandende kachelkje in de schemerdonkere kamer was 't wèl zoo gezellig. De gedachte aan de vertooning van de poppenkast bleef hem voortdurend bij. Wat hadden die kinderen een schik. En hoe hartelijk lachten zelfs de groteren mee! Ja, Huibert bleef er zóó lang over denken, tot er eindelijk een gedachte in hem opkwam, die alle andere gedachten verdreef. Waarom zou hij met zoo'n poppenkast z'n brood niet kunnen verdienen? Er werden genoeg kinderfeesten gegeven, waar men hem zou kunnen gebruiken, en 's zomers kon hij er de steden en dorpen mee afreizen! 't Was wel geen prettig vak, en met spijt dacht Huibert aan de

wijde, wijde zee en de blauwe lucht, maar... van den wind leven ging toch ook niet best en een ander ambacht dan zeeman had Huibert nooit geleerd!

Zoo bleef hij wel een paar uren lang over dit plan nadenken. Het was een middel tot uitkomst, hij zou weer zijn dagelijksch brood kunnen verdienen en dat was alles wat hij voor zich wenschte.

Eindelijk stond hij op om zijn eenvoudig avondmaal te gebruiken. Een kist in een hoek van 't kamertje deed dienst als provisie-kast. Toen Huibert haar opende, bemerkte hij, dat het brood nagenoeg op was en daarom ging hij nieuwen voorraad halen. Hij trok zijn pijjekker aan, zette zijn bonten muts op en stapte de straat op.

Het was gaan sneeuwen.

Dwarrelend vielen de witte vlokken op de straten, de huizen, de voorbijgangers, alles bedekkend met een smetteloos kleed. Het was erg koud en wie niet noodzakelijk over de straat moest, bleef maar 't liefst in de warme kamer. Huibert liep eenige straten ver naar een groote bakkerij. Een paar huizen vóór den winkel was er een kleine

toeloop van mensen. Op een stoep zat een arm bedeljongetje met een klein hondje, een agent van politie wilde hem daarvan verjagen, maar het publiek trok partij voor den armen stakkerd. Huibert bleef even kijken.

‘Kom, laat dat arme ventje zitten,’ sprak een werkman tot den agent. ‘Hij doet immers niets en niemand heeft hinder van hem.’

‘Dat kan wel zijn, maar als ik zeg, dat hij van die stoep àf moet, dan zàl het gebeuren! Op die manier zou ieder bordes een logement voor bedelaars worden,’ zei de agent, die ongeduldig begon te worden.

De omstanders en de agent twistten nog een oogenblik over het arme kereltje, en Huib hoorde aldus wat er aan de hand was. Hij had diep medelijden met het kleine ventje en zijn bibberend hondje. en zich door de mensen heendringende, sprak hij:

‘Laat de jongen maar met mij meegaan, ik zal hem wel een boterham geven.’

De agent was blij, dat er op die manier een einde aan de zaak kwam en de omstanders knikten Huib vriendelijk toe.

‘Kom maar met me mee, baasje,’ zei hij tot den jongen.

Dadelijk stond het ventje op en keek den vriendelijken man dankbaar aan. Hij volgde Huibert en het hondje ging zijn baasje na. Toen kocht Huibert wat méér brood dan hij eerst van plan was en stapte met zijn kleine beschermelingen naar huis.

Hoofdstuk IV.

Zes maanden later.

Het was een warme dag. Op den stoffigen, zon-beschenen landweg naar het dorp C. duwde een man een vreemd-beladen wagen voort, terwijl een jongen hem ijverig bij dit warme werkje hielp. Toch was de vracht niet zóó zwaar, of ze kwamen vlug genoeg vooruit, juist naar de bedoeling van den man, want hij moest nog vóór zonsondergang te G. aankomen. De vracht van den wagen bestond uit een van latten en doek getimmerde poppenkast, de bestuurder heette Huibert Tjerkstra en de jongen was hetzelfde kereltje, dat Huib een half jaar geleden

onder zijn bescherming genomen had. Beiden alleen op de wereld, zonder broodwinning, hadden ze elkander eeuwige trouw gezworen, en besloten, voortaan samen de fortuin te beproeven.

Wat was er in dien tijd gebeurd?

Huibert Tjerkstra, die op méér dan één manier getracht had aan den kost te komen, had ten slotte bittere armoe geleden, en de kleine Victor, zooals zijn vondeling heette, moest wel in dat rampzalig lot deelen.

Maar toen het op het laatst te erg werd en Huibert zelfs het geringste niet meer betalen kon, riep hij de hulp in van zijn buurman, den speelgoedfabrikant. Zij bespraken samen Huiberts idee, om met een poppentheater aan den kost te komen, en het gevolg was, dat de buurman voor den armen, verlaten Huibert een kast timmerde, zóó hecht en sterk, dat ze regen en wind trotseeren kon. De poppen, wel vijftien, maakte hij er voor Tjerkstra bij en eindelijk was deze, in gezelschap van Victor en diens hondje Ami, met de poppenkast op marsch gegaan. Onder duizend dankbetuigingen had het afscheid tusschen Huibert en den speelgoedkoopman

plaats en Tjerkstra beloofde, dat hij vroeg of laat terugkeeren zou om alles te betalen, wat men aan hem ten koste gelegd had. De goede werkman wou hiervan volstrekt niets weten, maar Huibert had volgehouden.

En nu was het al ruim zes maanden, dat Huibert en Victor, ondanks stormen en regenbuien, dagelijks hun tochten van het eene dorp naar het andere voortzetten. In ieder dorp werden verscheidene voorstellingen gegeven. Victor haalde in een blikken bakje geld op en op die manier verdienden ze hun boterham, soms met *iets*, maar meestal met *niets* er op. Vooral in den eersten tijd, toen het nog alles behalve zomer was, hadden ze het hard te verantwoorden gehad! Maar toen het beter weer werd en overal de kinderen weer buiten mochten spelen, werden de verdiensten met den dag wat ruimer.

En zoo treffen we nu onzen Huibert met Victor en Ami op den weg naar G. aan, om daar eenige voorstellingen te geven.

Tegen den avond hadden zij het dorp bereikt en namen hun intrek in het logement 'De Zwaan.' Het herbergje verdiende eigenlijk niet eens den

naam 'logement,' want de eenige gelegenheid tot logeeren aldaar bestond in een maffe kelderkamer, waar de herbergier wat oud huisraad en rommel bewaarde. Maar voor reizende kooplui was het in ieder geval een onderdak, en dat was volgens den waard voldoende. Huibert was er eenige maanden geleden al eens geweest en daar hij toen in het dorp met de poppenkast goede zaken had gemaakt, hoopte hij, dat er ook nu weer wat te verdienen zou zijn.

'Goeden avond, Wouters!' sprak Huibert tot den dikken herbergier, die aan de deur zijn pijp rookte.

'Komaan, daar hebben we den man met de poppenkast waratje weer!' lachte deze. 'Wou je in de Zwaan logeeren, man? Dat tref je slecht hoor, want m'n heele logeerkamer ligt vol leege flesschen. Als je een handje helpen wilt, om wat ruimte te maken, dan zal het misschien nog wel gaan.'

Huibert, die al blij was, als hij maar een dak boven zijn hoofd had, ging met den waard mede. Zij daalden een donker, uitgesleten trapje af, en kwamen in de bedompte kelderkamer, waar Huibert

al dadelijk met den voet tegen eenige flesschen stiet.

‘Voorzichtig,’ vermaande de dikke waard, ‘ik zal eerst de kaars aansteken.’

Bij 't walmende kaarsvlammetje hielp Huibert de flesschen op elkander leggen, zoodat er een nauwe doorgang vrijkwam naar een houten beschoot, waarachter een slaapstee was, die nu echter bewoond werd door ledige bierfusten. De herbergier tilde ze er uit en haalde van boven een matras, een deken en een kussen; daarmee was het beddegoed compleet. Maar voor onzen Huibert was het ruim voldoende, want meer dan eens had hij den nacht op de groene deken moeten doorbrengen.

‘Ziezoo,’ sprak de waard, ‘ik denk, dat je 't zóó wel met je beidjes kunt uithouden, hé? Nu ga ik weer gauw naar boven, want mijn knecht heeft vandaag z'n vrijen middag en dan staat de baas voor alles alleen.’

De waard vertrok, gevolgd door Huibert, die Victor en Ami uit de gelagkamer haalde en de poppenkast achter 't huis in 't schuurtje onderdak bracht. Daarop gingen zij weer naar binnen en gebruikten hun sober avondmaal.

Victor had in Huibert Tjerkstra een vader weergevonden. De aardige vent was ruim twee jaren geleden met zijn ouders naar Amerika gegaan waar zijn vader meer werk hoopte te vinden dan in Holland. Maar een vreeselijke storm had de zeeboot op een zandbank geworpen, het schip was uit elkaar geslagen en slechts enkele opvarenden, waartoe ook Victor behoord had, waren met ontzaggenlijke moeite door een juist passeerenden Engelschen zeestoomer gered. Zijn ouders had de arme jongen nooit weer gezien! Weer in Holland teruggekeerd, voelde het eenzame, verlaten kind, hoe verschrikkelijk het was, geheel alleen op de wereld te staan! Bedelend trok hij van stad naar dorp, van dorp naar stad! Niemand bekommerde zich om het ongelukkige weesje - totdat Huibert hem vond. En Victor had den man met de poppenkast zóó lief gekregen, zóó lief, dat hij hem voortaan 'Vader' noemde.

Zoo gingen deze twee arme verlatenen, beiden getroffen door gróót verdriet, samen door het leven, alles voor elkaar opofferend, de een blij als hij den ander een dienst kon bewijzen!

En Ami, de trouwe hond, de beste kameraad van die twee, die op zekeren dag Victor op de hielen was gevolgd en wellicht in hem zijn vroeger baasje herkende, was de derde in het verbond van vriendschap, dat zij gesloten hadden.

Het avondmaal, bestaande uit wat brood en bier, was heel spoedig afgelopen, en daar het intusschen al laat werd en de reizigers erg vermoeid waren, zochten ze nun logies op. Victor legde zich naast Huibert in de lage, benauwde bedstee en Ami ging als een trouwe schildwacht in het schuurtje bij de poppenkast om nieuwsgierige indringers of dieven op een afstand te houden.

Hoofdstuk V.

De burgemeester van het dorp, waar Huibert met zijn gezelschap dezen namiddag was aangekomen, bewoonde een fraaie villa, even buiten de dorpsstraat. Omgeven door een grooten tuin met dichtbegroeide lanen, fraaie bloembedden en ruime grasperken, kwam het Zwitsersch gebouwde huis

vriendelijk tusschen het omringende groen uit. De burgemeester was rijk, en hij was, evenals zijn vrouw en kinderen, bij de dorpingen algemeen geacht en bemind. Die kinderen waren met hun vieren, Theo, Suze, Anton en Jo. Anton, de kleinste der jongens, zou juist den volgenden dag zeven jaar worden. Altijd werden de verjaardagen met veel vroolijkheid gevierd, maar voor Anton was er nog nooit een èchte kinderpartij geweest. Hij was dan ook wel een beetje jong daarvoor. Maar dezen keer hadden zijn ouders hem beloofd, dat hij zijn vriendjes en kennisjes mocht vragen, want dat er ter eere van zijn zevenden verjaardag een partijtje zou worden gegeven. Dit plannetje was echter één dag te voren opgekomen, en alles moest nog in orde worden gemaakt. Er was geen tijd genoeg om een goochelaar uit de stad te laten komen, en daardoor wist de burgemeester niet best, waarmee hij de kinderen zou bezighouden. Maar Theo, de veertienjarige zoon, had heel toevallig verteld, dat hij onderweg, even buiten 't dorp den man met de poppenkast gezien had, en daarop hadden de burgemeester en Mevrouw het plannetje opgevat, om dien man zijn poppen te

laten vertoonen. Dat zou dan al een heel aardig nummer van 't programma worden. Verder bespraken de ouders nog een en ander omtrent het feestje voor hun jarigen Anton, en werkelijk, toen alles vastgesteld en besproken was, beloofde het een verbazend prettige kinderpartij te worden.

Het was al laat geworden - elf slagen dreunde de dorpstorenklok door de donkere nachtlucht. Alles was ter ruste, doodsche stilte hing over den weg. Bij de kromming een paar lichtjes van een olielantaarn bij den ingang van 't dorp, op den buitenweg alles donker en stil. Geen sterretje was te zien, donkere wolken hadden zich als een groot nachtgordijn voor de mooie twinklende diamantjes geschoven.

't Begon te regenen.

Brrr... hoe warm die mooie zomerdag ook geweest was, de nacht was tamelijk koud en nat! Maar niemand had er in 't dorp last van, iedereen lag te bed, onbewust van regen en wind...

Stil... wie kwam daar aan? Wie wandelde daar nog zoo laat over den weg? Zeker een dorpsbewoner, die zich naar huis begaf. Kijk, daar hield

hij stil bij 't hek van de burgemeesterswoning. Zou hij daar nù nog aanbellen?

De vreemde wandelaar zette zich aan den kant van den weg, ondanks den regen, en keek opletend naar de ramen van de villa, waar de burgemeester en de zijnen rustig sliepen.

De vreemde wachtte...

Eindelijk hief hij luisterend het hoofd op, keek behoedzaam van achter een boom over den weg.

Daar naderde nòg iemand.

En die andere wandelaar hield óók stil bij 't hek van de villa. Toen stond de eerste op en spoedig hielden zij een fluisterend gesprek.

‘Zoo, we zijn er. Hoe laat is 't nu?’

‘Bij half twaalf, denk ik.’

‘Mooie tijd. Heb je de ijzers bij je?’

‘Onder mijn jas.’

‘Vooruit dan, aan 't werk. Denk aan onze afspraak: ik naar binnen en jij houdt de wacht.’

Zijn dat wandelaars? Loop heen, *dieven* zijn het! Word wakker, burgemeester, Mevrouw! Word wakker, Theo, Suze, Anton, Jo. Er staan dieven aan 't hek. - Straks zullen ze 't huis binnendringen!

Niemand hoorde iets, allen waren in diepen slaap verzonken!’

In twee tellen waren de beide mannen over 't hek geklauterd en stonden in den tuin. Voorzichtig sluipend langs de paden bereikten zij de villa.

Wie - wie waren deze mannen, die te middernacht het huis van den burgemeester wilden binnengaan?

Stil - praat zachtjes - de een was Laval, de knecht van den herbergier, bij wien Huibert logeerde, de ander - welnu, dat is niemand anders dan de huisknecht van den burgemeester, die in een klein huisje aan den dorpsweg woonde en Van Dalen heette!

Van Dalen vertoefde een groot gedeelte van den dag in het huis van den burgemeester, hij wist overal den weg en had zich op slinksche wijze een sleutel van de buitendeur weten te verschaffen!

Zachtjes - geruischloos bijna - stak hij dien sleutel in het slot.

De deur draaide langzaam open... bleef echter opeens steken, omdat de ketting aan de binnenzijde erop zat.

Van Dalen stak de hand door de nauwe deuropening en lichtte den ketting uit den haak.

Toen trad hij binnen en liet Laval op den uitkijk staan. Op de vloermat deed hij z'n schoenen uit en sloop op de teenen door de gang. Nu de trap op, één - twee, langzaam aan - stil! wat was dat? Hoestte daar iemand in de slaapkamer? Neen, 't was misschien verbeelding geweest. Ha, daar was hij op de eerste verdieping. Weer een gang. De achterste deur - dáár moest hij wezen: de werkkamer van den burgemeester! Op de teenen ging hij naar de deur - draaide den knop om, die kraakte.

Van Dalen hield den adem in...

Maar alles in huis bleef stil.

Toen deed hij de deur open en stond in de kamer.

Flauw waren de meubels te onderscheiden. De regen kletterde tegen de ramen. Recht ging de dief op een ijzeren brandkast toe, die in den hoek stond. De ontrouwe huisknecht had al dagen te voren dit zware smeedwerk bestudeerd, en wist reeds, hoe hij de ijzeren deur zou kunnen openen.

In het donker, op 't gevoel, bang om licht te ontsteken, gelukte het hem de zware deur te ontsluiten.

Hij nam, zeker van z'n zaak, een zware, goedgevulde portefeuille van de bovenste stalen plank, en stak die in zijn binnenzak. De deur sloot hij weer behoorlijk, zette alles op zijn plaats en deed ook de deur der kamer weer dicht. Even behoedzaam als daar straks verliet hij het huis.

Buiten trok hij zijn laarzen aan... en sloop zwijgend met zijn metgezel naar den uitgang.

En àl maar regende het...

Huibert Tjerkstra kon dien nacht den slaap maar niet vatten. Rusteloos had hij zich om en om gewend, hoorde voortdurend het kletteren van den regen tegen het kleine kelderraampje, en bleef eindelijk maar wat rechtop in zijn bed zitten, omdat hij toch niet slapen kon. Hij dacht aan de goede zaken, die hij weder in dit dorp hoopte te maken, dacht aan Victor en Ami, zijn trouwe lotgenooten.

De torenklok sloeg één.

Eén uur al, dacht Huibert. Over enkele uren

zal het weer dag zijn. Er is veel werk vandaag, de kast moet eens flink schoongemaakt worden, vóór we er een voorstelling mee geven, de poppen dienen nagezien te worden, en...

Stil - wat hoorde hij daar?

Kwam daar iemand het trapje af?

Huibert luisterde in spanning en stootte zachtjes tegen den elleboog van Victor, die zoo zwáár ademhaalde. Het neusgeluid hield op.

‘Ziezoo,’ hoorde Huibert iemand zeggen, ‘de buit is binnen, en 't moet een knap heer zijn, die 't hier zal vinden. Kijk, achter die leege wijnvaten is een gat in den vloer, waar juist een tegel overheen past. De portefeuille is daar goed bewaard. Niemand zal ze daar zoeken.’

‘Goed en wel,’ antwoordde een andere stem, ‘maar als de herbergier de vaten nu eens toevallig verplaatst en den lossen tegel ontdekt?’

‘Geen nood,’ sprak de eerste weer, ‘als dat noodig is, laat de baas mij dat werkje doen en blijft zelf in z'n buffet zitten. Trouwens, morgenavond halen we de tasch weer weg, nietwaar?’

‘Heb je wel goed geteld... er is immers

achttienduizend duizend gulden, nietwaar?’

‘Op z'n minst, want de rest... Wat is er, wat kijk je ineens vreemd?’

‘Ik meende wat te hooren in den kelder.’

‘Dat zullen de ratten zijn, er is in geen dagen iemand hier geweest en de heele kelder staat vol vaten en flesschen. Kom - nu weer voorzichtig naar buiten.’

De traptreden kraakten.

Het deurtje werd opengedraaid en kort daarna weer zachtjes toegetrokken.

Met klimmende verbazing had Huibert Tjerkstra dit gesprek aangehoord. Hij verheugde zich over zijn slapeloosheid en was overtuigd, dat dit zoo moest zijn om het verdere verloop van de misdaad te beletten. Nog wel een kwartier bleef hij luisteren, of een der roovers ook zou terugkeeren. Maar alles bleef stil. Huibert achtte het nu beter om tot het aanbreken van den dag te wachten, daar hij in de donkere kelderruimte den weg niet wist en hoogstwaarschijnlijk door het omgooien van flesschen een alarmeerend lawaai zou maken. Hij trachtte daarom

nog enkele uren te slapen, maar hoeveel moeite hij ook deed, telkens weer dreven de gedachten aan het gestolen geld en brutale dieven alle vermoedens en slaap op de vlucht. Toen dan ook de eerste zonnestralen hun verkwikkend licht door het kleine kelderraampje goten, was Huibert nog even wakker als te middernacht. Maar nu ook achtte hij het oogenblik gekomen om de verborgen portefeuille te zoeken. Zonder Victor te wekken stapte hij uit bed, kleepte zich schielijk wat aan en had spoedig de vaten in het oog, waarachter zich de losse tegel moest bevinden. Hij behoefde ze zelfs niet eens opzij te schuiven, want de vaten waren niet zeer hoog en Huibert had al spoedig de bergplaats van het gestolene ontdekt. Toen nam hij de portefeuille uit het gat, dekte dat weer met den tegel en borg de tasch in zijn binnenzak met het voornemen, die zoo spoedig mogelijk aan den eigenaar, die hem echter nog onbekend was, terug te bezorgen.

Hoofdstuk VI.

Aan het ontbijt besprak de burgemeester nog even de plannen voor het kinderpartijtje, en kreeg van Dalen, de ontrouwe dienstknecht, het bevel om den man met de poppenkast eens te laten komen. Van Dalen vroeg, waar die man logeerde, en toen de burgemeester antwoordde, dat dit hoogstwaarschijnlijk in 'de Zwaan' zou zijn, werd de knecht zoo wit als een doek.

In de Zwaan! En de eenige slaappleats voor reizigers was in het kelderhokje, waar de gestolen portefeuille verborgen was! In dat geval zou de man met de poppenkast het gesprek gehoord kunnen hebben. Van Dalen had geen rust. Hij ging zoo spoedig mogelijk naar de Zwaan, en hoorde daar tot zijn grooten schrik, dat Huibert Tjerkstra wèrkelijk daar dien nacht gelogeed had. Laval, de knecht van den herbergier, was in geen velden of wegen te zien! Zoo kwam de gedachte bij van Dalen op, dat Laval zich met den buit uit de voeten gemaakt had, toen hij bemerkte, dat er iemand in den kelder geslapen had! Toch wist de kerel zich

te beheerschen, toen hij Huibert de boodschap van den burgemeester overbracht.

‘Hoor ik goed?’ vroeg Huibert hem, ‘bij den burgemeester zegt ge?’

‘Jawel, ge moet tegen twaalf uur even aankomen, om met den burgemeester een en ander te bespreken.’

‘Goed, ik zal er zijn,’ sprak Huibert, en bijzichzelven dacht hij: dan ben ik tevens aan het juiste adres om den diefstal aan te geven. Daarop riep hij Victor, en samen gingen zij de poppenkast eens aan een geduchte schoonmaak onderwerpen.

Een voorstelling bij den burgemeester, sapperloot, dat was niet mis! De poppen, het beste stel natuurlijk, moesten er prachtig uitzien, de kast zélf blinken van netheid, 't mooiste Jan Klaassenstuk moest vertoond worden. En dan zouden later wel de notaris, de gemeenteontvanger, de leden van den gemeenteraad, de dokter en alle voorname heeren den man met de poppenkast op hun kinderfeesten laten komen. Huibert zou algemeen bekend, ja misschien wel ‘beroemd’ worden! En vervuld van deze vroolijke, hoopvolle gedachten werkte Huibert ijverig

voort aan het in orde brengen van zijn poppentheater voor het feest van dezen avond.

Er was groote opschudding in het huis van den burgemeester. Deze had al dadelijk na het openen van zijn brandkast de zware portefeuille gemist. Niemand in huis wist er iets van. Ook van Dalen beweerde nergens van te weten. Alle gedachten aan den verjaagdag van den kleinen Anton en zijn avondpartijtje waren verdreven door de verschikkelijke tijding van den diefstal.

Méér dan achttienduizend gulden! En het was niet eens burgemeesters eigendom, hij had het slechts in bewaring voor een vriend, die het elken dag weer kon komen halen!

Burgemeesters wanhoop was onbeschrijfelijk!

Dadelijk trok hij met Brugge, den veldwachter, op onderzoek uit, maar in het heele dorp was geen landlooper of bedelaar te ontdekken, op wien eenige verdenking kon vallen.

Teleurgesteld, verslagen door al die vruchteloze pogingen om eenig spoor van den brutalen, maar handigen dief te ontdekken, keerde de Burgemeester op zijn kamer terug. Kort daarop meldde

van Dalen, de knecht, hem de komst van Huibert Tjerkstra.

De Burgemeester was op 't oogenblik heelemaal in geen stemming, om over poppenkast-vertooningen te praten, en antwoordde onverschillig:

‘t Is goed. Laat hem maar even hier.’

Huibert Tjerkstra trad binnen. Burgemeester sprak niet veel, vroeg alleen wat Huibert voor dien avond rekende en liet verder alles aan hem over.

‘Ja,’ voegde hij er bij, ‘je zult wel denken, wat is de burgemeester onvriendelijk! Maar er is hier vannacht iets verschrikkelijks gebeurd; ik heb net zooveel plezier in feestvieren als een kip om gebraden te worden. Ik ben bestolen voor meer dan achttienduizend gulden, die hier veilig en wel in mijn brandkast geborgen waren.’

Verrast keek Huibert op, en sloeg zijn hand reeds op den binnenzak, waar de dikke geldtasch zat.

‘U, burgemeester?’ vroeg hij, met groote oogen.

‘Ja, waarom vraag je dat zoo? Weet jij soms iets?’

Bijna had Huibert ‘ja’ geantwoord, maar een gedachte die plotseling in hem opkwam, deed hem dit woord zwijgen.

‘Ik heb er wel van hooren praten, burgemeester,’ sprak hij na een oogenblik, ‘maar ik wist niet, dat het geld van u was.’

‘Ja,’ antwoordde de burgemeester, somber voor zich heen starende, ‘méér dan achttienduizend gulden, en wie weet of ik er ooit een cent van terugzie!’

‘Het gerecht en de politie zal de daders wel vinden, burgemeester. In dezen tijd is het lang niet gemakkelijk om met zóóveel gestolen geld over de grenzen te komen.’

De burgemeester zweeg, en keek peinzend naar de bloemen op het tapijt.

De gedachte, die Tjerkstra deed verzwijgen, wat hij wist, was lang geen slechte! Wilde Huibert misschien de zwaar gevulde geldtasch achterhouden en voor zichzelf bewaren? Verre van dat: hij had een prachtig idéé, een plan, dat zijn poppenkast een plotselinge vermaardheid zou doen verwerven!

‘Burgemeester,’ vroeg Huibert eindelijk, ‘zal nu het kinderfeest tóch doorgaan?’

‘Wel natuurlijk!’ was het antwoord. ‘Deze ongelukkige gebeurtenis behoeft volstrekt geen reden

te zijn, om den kinderen hun plezier te ontnemen!’

Afgesproken burgemeester, ik zal op tijd present zijn!’

Huibert Tjerkstra vertrok, bij zich zelf overleggende: dat deze dag vele kinderen *blijde*, den burgemeester *gelukkig* en zijn poppenkast allerwegen *beroemd* zou maken, en bovendien nog twee dieven in de gevangenis zou brengen.

't Kinderfeest was in vollen gang.

Er was gedanst en gezongen, gespeeld en gegeten en gedronken. Nu was de aandacht gevestigd op de groote poppenkast, die in de serre stond en het tooneel naar de kamer gekeerd had, waar een twintigtal aardige krullebollen het opgaan van 't scherm met ongeduld te gemoet zagen.

Eindelijk - daar tingelde het belletje.

't Roode gordijn ging omhoog.

Het stuk begon.

‘Hahaha!’ lachte Jan Klaassen, ‘wat heb ik vandaag een pret! Vanmorgen ben ik uit mijn bed gerold, precies met mijn neus tegen den poot van

de tafel... Er is zoowaar een heele deuk in gekomen, in den poot bedoel ik. En toen heb ik den vloer geveegd met een lucifershoutje, dat de stofwolken uit het raam vlogen en de brandspuit voor de deur kwam. Ach, ach, wat heb ik toch gelachen!’

Een agent verscheen achter Jan Klaassen en tikte hem op den schouder.

‘Zeg ereis, Jantje, ga jij eens even mee naar 't bureau. Ik kom je halen!’

‘Kom je me betalen? Dat is aardig van je,’ lachte Jan.

‘Ik kom je halen! riep de agent. ‘Je hebt gestolen.’

‘Zolen? Ja, ik heb zolen aan mijn schoenen!’

‘Geen praatjes, je bent een dief!’

‘Ja, ik ben lief, dat weet ik wel. Maar zeg eens, wàt heb ik gestolen?’

‘Jij hebt de geldtasch van den burgemeester weggenomen!’

De kinderen luisterden in nog grooter spanning, want het bericht van den diefstal was als een loopend vuurtje door het heele dorp gegaan.

‘Hahahaha!’ lachte Jan Klaassen, ‘hou op, ik

lach me nog een bloedneus hahaha.'

'Durf je daarom te lachen?' riep de agent.

'Welzeker. want *ik* ben de dief niet!'

'Wie dan?'

'Hoor eens, braaf en dapper agentje, ga jij nu hier achter 't gordijn zitten, dan zal ik je straks den dief aanwijzen.'

'Pas op, Jan, als je mij voor den gek houdt, hoor, want ik zet je achter slot en grendel!'

'Zet maar liever een kopje koffie, vadertje!'

Jan Klaassen sprong en danste heen en weer, en stootte opeens tegen een man aan, die door den schok met zijn hoofd tegen den muur vloog.

'Au, au, dat is gemeen!' riep de man.

'O, beste vriend,' zei Jan, 'neem mij alsjeblieft niet kwalijk.'

'Pas op, als je 't weer probeert,' dreigde de ander.

'Ik zou het niet durven laten,' zei Jan. 'Maar zeg eens, jij heet van Dalen, he?'

'Ja,' zei de man, 'hoe weet je dat?'

'Ik weet alles! Ik weet ook, dat jij een heeleboel geld hebt!'

‘Wat zeg je daar? Ik?’

‘Ja, ja, mannetje. Kijk maar niet zoo zuur, stil maar, ik zal mijn mond wel houden, maar dan moet je mij óók wat geven!’

‘Nu, dat is goed. Hoeveel wil je hebben?’

‘Honderd gulden!’

‘Dat is te veel, hoor.’

‘En je hebt meer dan achttienduizend gulden uit de brandkast van den burgemeester gestolen!’

‘Stil, Jan, stil toch, verraad mij niet!’

‘Geen denken aan, hoor.’

‘Luister eens, Jan Klaassen, weet je een goed plaatsje, om het geld te verbergen?’

‘Welzeker, bij ons in huis.’

‘Goed, dan zal ik de portefeuille straks bij je brengen, en dan krijg jij honderd gulden van me.’

‘Afgesproken, en nu gauw het geld gehaald, hoor, anders zal ik je met je neus in den muur boren, dat je in geen weken een stap kunt doen!’

Hoe langer hoe grooter werd de spanning van al de luisterende menschen in de kamer. De burgemeester zelf, die in de achterste rijen zat, wachtte

met ongeduld de ontknooping van dit stuk af. Allen waren vol verbazing en begrepen niet, waarom de poppenkast dit stuk vertoonde, dat voor het gezin van den burgemeester niet anders dan erg onaangenaam moest zijn.

Daar kwam Katrijntje aan.

‘Och, mijn beste Jan, daar is een man in huis gekomen, en die heeft een groote tasch vol geld gebracht.’

‘En waar is die man?’

‘Hij is dadelijk weer weggelopen, maar hij komt straks terug. Stil, daar is hij al.’

De pop, die Van Dalen voorstelde, kwam op Jan Klaassen toe.

‘Ziezoo Jantje, het geld is in je huis, en jij krijgt de honderd gulden!’

‘Mooi!’ zei Jan, ‘en weet je, wat jij krijgt? Honderd maanden gevangenisstraf. Hola, agent, kom eens hier.’

‘Hier ben ik al. Zoo, meneer de inbreker, jij bent een knappe bediende hoor, om je burgemeester zoo te bestelen! Allo, met me mee naar 't politiebureau!’

De dief werd weggebracht.

‘En nu, Katrijntje,’ zei Jan Klaassen, ‘zullen we het geld aan den eigenaar teruggeven!’

Jan Klaassen verdween en kwam dadelijk daarop weer terug... *met de portefeuille.*

‘Ziedaar, burgemeester,’ sprak Jantje, ‘hier is het gestolen geld terug, ik hoop, dat er niets aan ontbreekt. Laat dadelijk den wèrkelijken van Dalen gevangen nemen, want hij is de dief, en Laval, de knecht van “de Zwaan”, is zijn helper geweest!’

Vol verbaasde vreugde nam de burgemeester de gestolen portefeuille uit de kleine handen van Jan Klaassen aan, en met een luid gejuich en oorverdoovend handgeklap en voetgetrappel zakte het scherm voor den eersten keer!

Het verdere gedeelte van het feest verliep onder de grootste vreugde. En wat Huibert verwacht had, gebeurde ook, zijn poppenkast was opeens beroemd geworden. Iedere courant vertelde aan de lezers, hoe de groote, brutale gelddiefstal bij den burgemeester te G... door de poppenkast van Tjerkstra was aan het licht gebracht, en het gevolg daarvan was, dat er maar één roep door het land ging over

het poppentheater van Huibert Tjerkstra! Iedereen wilde hem laten komen, iedereen wilde de beroemde poppenkast zien, de couranten kwamen telkens en telkens weer met nieuwe berichten.

De burgemeester heeft Huibert rijk beloond, zóó rijk, dat hij niet langer meer met zijne poppenkast door het land trok, maar zich in een groote stad kon vestigen als leider van kinderfeesten. Sinds dien tijd had hij ruim zijn brood, en menig kind heeft een prettigen feestavond te danken gehad aan

Den man met de Poppenkast.

Loe en Jaap.

[Eerste hoofdstuk]

Het spreekt vanzelf dat hij Louis heette en nièt Loe en zijn makker Jacobus stond in het geheele dorp bekend als Jaap of Japie.

Niemand zou durven beweren dat de knapen naderhand nuttige leden der maatschappij zouden worden, want ze konden niet veel meer dan vechten, worstelen en boksen en het heele dorp op stelten zetten. Er stroomde rebellenbloed door hun aderen, altijd deden ze hun eigen zin, en, kwamen ze ook wel eens in een of anderen moeilijken toestand, altijd wisten ze zich daaruit te redden zonder hulp te vragen.

Op zekeren vacantiedag vermaakten zij zich onder de wandeling met het fluiten van eenige tweestemmige deuntjes, meest straatliedjes en sloegen

werktuigelijk den weg naar Rotterdam in. Maar nauwelijks waren zij op den stillen buitenweg gekomen, of zij bemerkten een hondenkar, waarvan de eigenaar met een der dieren aan het sollen was. Er waren drie honden voor de kar gespannen, maar één ervan lag kreunend op den weg, niet in staat om op te staan.

‘Wat scheelt die hond, baas?’ vroeg Loe.

‘Hij heeft z'n poot gebroken, geloof ik,’ zei de koopman. ‘En ik heb eigenlijk weinig zin om hem op de kar mee naar huis te nemen.’

‘Waarom niet, baas?’

‘Omdat ik haast niets aan dien hond heb. Veel eten, spelen en den boel stuk bijten, dat is alles wat hij doet. Trekken, ho maar. Die hond eet meer dan de andere twee en hij voert niets uit. 't Is heelemaal geen trekhond en ik heb dan ook weinig zin om kosten en moeite voor hem te maken. Willen jullie een stuiver verdienen?’

‘Ja, ik wel,’ zei Loe dadelijk.

‘Ik ook,’ meende Japie.

‘Twee stuivers geef ik in geen geval,’ zei de man. ‘Je kunt samen deelen.’

‘Ik heb het eerst ja gezegd!’ riep Loe driftig.

‘Nou, dat kan mij minder schelen, je moet het samen maar uitmaken. Ik zal je een stuiver geven, als je dien hond in den Plas verdrinkt.’

‘Goed,’ zeiden de jongens ‘geef maar hier je stuiver.’

De koopman maakte de riemen van het arme dier los en gaf Loe den stuiver.

‘Samen deelen, hoor!’

‘Ja, maar hoe krijgen we den hond hier vandaan? Hij is veel te groot en te zwaar om gedragen te worden,’ zei Loe.

‘Daar weet ik raad op,’ sprak de koopman. ‘Ik heb nog een oud stuk mat op mijn wagen liggen, dat niets meer waard is. Ik zal een touw aan de mat binden, je legt den hond er op en zóó sleep je hem naar den waterkant. Bind een paar flinke steenen om zijn nek, anders duurt het te lang.’

‘Goed,’ zei Japie, ‘dat zullen we wel doen.’

De arme hond - het was inderdaad een mooi, sterk dier - werd nu op de mat gelegd en de jongens sleepten hem over den weg voort, terwijl

de koopman hen nog een oogenblik nastaarde en dan zijn weg vervolgde.

Na een kwartiertje hadden de jongens den Plas bereikt. Het was een uitgestrekt meer, ontstaan door het steken van turf, waardoor een breede, diepe kuil in den grond gekomen was, waarop het water der omliggende polders zich loosde.

De hond keek de jongens met droefgeestige oogen aan. Hij kreunde alsof hij zeggen wou: ‘wat gaan jullie nou met me doen?’

Loe werd, ondanks zijn hardvochtigheid, door dien blik getroffen en onwillekeurig strelde hij den kop van het dier.

‘Arme hond,’ fluisterde hij zachtjes.

‘Hier heb ik een paar flinke steenen,’ zei Japie, naderbij komend.

‘Wat moet je daarmee?’ vroeg Loe.

‘Wel, om zijn nek binden, natuurlijk.’

‘Dat zal je wel laten.’

‘Nou nog mooier, wat wou jij dan?’

‘Wel, ik vind het eigenlijk jammer, om dat mooie beest te verdrinken,’ zei Loe, den hond strelend.

‘Mooie beest, hahaha!’ lachte Japie. ‘Een

mooi beest, 'dat niet eens lopen kan.'

'Nou, maar het kan me niets schelen, wat jij zegt, ik verdrink dat beest niet!'

'Dan zal ik het doen,' zei Japie, en hij kwam met de steenen aandragen.

'Ja, dèrf eens!' tartte Loe. 'Raak hem 's an, dan zal je mijn kneukels eens voelen!'

'Dacht je, dat ik bang voor jou was?'

'Ik zeker van jou?'

'Die man heeft ons toch 'n stuiver gegeven, om dien hond te verdrinken?' vroeg Japie.

'Ons? Ons? Ik heb 'm gekregen. Jij niet!'

'Dat zullen we wel eens zien!'

'Ja, dat zullen we zèker eens zien!'

'Wat wou jij dan met dien hond beginnen?'

'Z'n poot beter maken en dan houd ik hem.'

'Dat mag toch niet voor je moeder.'

Loe floot een deuntje.

'D'r mag zoovéél niet,' sprak hij luchtig, 'maar daarom doe ik het toch.' Maar opeens schoot hem een prachtig plan te binnen.

'Zeg Japie, jij hebt 'n rolwagen, hè?'

'Nou, wat zou dat?'

‘Daar kunnen we den hond in naar mijn huis rijden.’

‘Krijg ik dan dien stuiver?’

‘Op je oogen.’

‘Dan doe ik het niet.’

Loe weifelde. Den hond heel den langen weg op een matje voort te slepen, was voor hem ook geen pretje en voor 't beest evenmin. Japie zou 'm wel lekker alleen laten sjouwen, als hij toch niets van den stuiver kreeg.

‘k Zal je twee centen geven,’ zei Loe.

‘Nee, da's niet eerlijk. Ik moet voor jou heelemaal naar huis loopen en dan met den rolwagen weer hierheen. Al die moeite doe ik niet voor twee centen.’

‘Drie centen dan,’ hield Loe vol.

‘Ook niet. Jij krijgt den hond, ik de vijf centen. Drie centen vooruit en als 'k den wagen gehaald heb, de andere twee.’

Loe berekende, dat zoo'n mooie hond èn al de moeite van Japie wel vijf centen waard waren, en gaf ten slotte toe. Hij gaf Japie drie centen, waarop deze als een pijl uit den boog naar het dorp vloog.

Jaap's ouders waren arme mensen, die den heelen dag in de brandende zon op het land van een of anderen boer moesten werken om hun kostje op te halen. Daar er meestal des winters weinig of niets voor hen te verdienen was, ging ook de vrouw mede naar den akker, om zodoende wat meer geld te verdienen. Er was dus niemand in huis, toen Japie naar binnen sloop, om zijn rolwagen uit het schuurtje te halen. Het was maar een heel primitief ding, een stijfselkist met twee latten eronder, en aan de uiteinden van die latten houten rollen. De voorwielen waren niet eens draaibaar, wat niet wegnam, dat de jongens er verbazend veel pret mee hadden, Japie droeg z'n auto naar buiten en reed ermee naar Loe, die al goede maatjes met den hond geworden was. Het was een tamelijk groot dier met zwart glanzend haar, dat maar heel kort was. Alleen de voeten en het puntje van den staart waren wit, overigens was het beest precies een Moor, vond Loe. En dat leek hem ook een heel geschikte naam kort en goed, hij zou het dier Moor noemen.

Toen Japie met z'n rolwagen gearriveerd was, werd Moor er voorzichtig ingelegd. Japie ontving

van Loe, die er bij zuchtte, de overblijvende twee centen en samen trokken ze de kar met het gewonde dier naar huis. Maar zijn moeder was uitgegaan en Daatje, de meid, wou hem zoo niet binnenlaten. Loe zei haar duidelijk, dat hij haar vandaag wel te pakken zou krijgen, waarop Daatje de deur voor zijn neus dichtsmeet.

Daarna trokken de jongens de kar naar Bouwens, den smid. Bouwens was vroeger hospitaalsoldaat geweest en zou waarschijnlijk den gebroken poot wel kunnen repareren. En de man, die meelijden met het dier had, bleek ook wel geneigd, dat te doen. Hij zette den poot, zoo goed hij kon, spalkte dien toen met twee plankjes en wond er stevig linnen omheen.

Zoo keerde Loe met den zieken hond in het karretje weer naar huis. Zijn moeder wou eerst van den hond niets weten, maar toen zij zag, hoe stil het arme dier in een hoek van de kamer lag en dat het toch een mooi beest was, gaf ze ten slotte aan Loe's smeekbeden toe. Hij mocht den hond verzorgen en houden, als hij beloofde, voortaan braaf en gehoorzaam te zijn. Loe was altijd

onmiddellijk bereid tot die beloften. Maar of hij ze nimmer vergat... dat zal de tijd leren.

Tweede hoofdstuk.

Moor was een jonge, sterke, gezonde hond. Zoolang zijn poot nog niet genezen was, bleef hij zoo zoet als een lammetje, maar toen na vijf weken baas Bouwens het verband er afgenomen had en de eerste stijfheid weer uit het lichaamsdeel verdwenen was, leerde men pas den waren aard van Moor kennen. De koopman had gelijk gehad: Moor kon niets anders dan veel eten, spelen en alles stuk bijten. Hij vloog als een razende door het huis, greep de kat bij haar staart, slingerde haar met een zwaai door de kamer, stoof de gang door, trok Daatje aan haar rokken mee en verdween vervolgens door de achterdeur met een of ander gekaapt voorwerp in den bek. In dat opzicht stemde hij met Loe overeen: zij waren geen van beiden te regeeren. Gedurende de weken, dat Moor met den zieken poot thuis lag, gedroeg Loe zich op de school, die

inmiddels weer begonnen was, tamelijk geregeld. Meester Schuur was al blij, meende zelfs, dat hij den jongen voor goed in zijn macht had en liet ook niet na, dat af en toe eens te laten merken.

Maar daarvan bleek de rakker in 't geheel niet gediend. Misschien ook, dat meester Schuur den jongen op een heel verkeerde manier aanpakte, maar hoe het zij, de plotselinge braafheid van Loe bleek slechts van tijdelijken aard te zijn. Op zekeren morgen hadden de twee vrienden afgesproken nooit meer naar school te gaan en kwamen bij de eerste uitvoering van dat voornemen juist Daatje tegen, die een boodschap deed.

‘Wat is dat rakker, loop je alweer op straat?’ riep ze vol verontwaardiging uit.

‘t Kan me niets schelen,’ zei Loe. ‘De meester heeft ons geslagen en we hebben ècht niks gedaan.’

‘Nee, dat geloof ik,’ spotte Daatje. ‘Lekkere dieren zijn jullie. 'k Zal het aan je moe zeggen, hoor.’

Loe trok een gezicht en float.

‘Fúúú! Zeg wat je wil.’

‘Jij bent net zoo'n smeerpoets als die hond. Hij heeft een stuk vleesch uit de keuken gestolen

en is het dorp ingerend. Ik heb hem niet kunnen krijgen.’

‘Lekker!’ juichte Loe. ‘Net goed voor je klikken!’

‘Je moest je schamen!’ vinnigde Da, ‘voor galg en rad groei je op!’

Loe lachte haar vierkant uit en schoot met Japie den weg af, om te zien waar Moor ergens uithing.

Ze vonden hem bij een grasberm aan den kant van een sloot, waar hij aan 't dollen was met een anderen hond. Loe floot hem, Moor spitste de ooren, bleef staan en holde daarop met groote sprongen naar de jongens.

‘Ben je daar, Moortje!’ vleide Loe, den hond bij de voorpooten in bedwang houdend. ‘Ja, hij is zoet, stil maar. Wat hebbie gedaan, stouterd? Vleeschie gestolen uit de keuken? Pas op hoor, leelijke snoeperd!’

Toen liet hij den hond weer los, die oogenblikkelijk door een luid geblaf en een woest heen-en-weer-gespring zijn blijdschap over de komst van zijn kleinen baas te kennen gaf.

‘Ik heb een plannetje,’ riep Loe op eenmaal, ‘willen we eens op reis gaan?’

‘Waar naar toe?’

‘Naar... nou, dat weet ik zoo niet. De heele wereld door, je zult eens zien, wat een pret wij hebben. Eerst gaan wij naar Rotterdam, daar heb je prachtige winkels, waar ze 't fijnste speelgoed hebben. Echt, jò, mooie locomotieven en spoorbruggen en van die fijne soldaten, heele doozen vol! Zeg, ga je mee, Japie?’

Japie bezweek voor de bekoring van al de opgenoemde heerlijkheden en besloot mee te gaan.

‘En dan,’ vervolgde Loe, alsof hij zèlf geloofde, dat het waar was, ‘gaan we met zoo'n groot schip naar Amerika en daar ligt zóó maar het goud op de straten.’

Zoo pratende wandelden ze heel gezellig de armen om elkanders schouders geslagen, het dorp uit en hadden weldra de plek bereikt, waar ze onlangs Moor zouden verdrinken. En het leek wel, alsof het beest die plaats niet vertrouwde, want nauwelijks had hij den veenplas bemerkt, of hij maakte rechtsomkeert en holde naar het dorp terug.

't Was lekker warm weer en de jongens gingen wat aan den waterkant zitten. Het oeverriet wuifde

zachtjes in 't suizende morgenkoeltje. Aan den overkant staken een paar watermolens vroolijk de wieken in het gouden zonlicht, scherp afstekend tegen de blauwe lucht. In de verte loeide een koe.

‘Kijk eens,’ riep Loe, die een poosje in dezelfde richting had zitten turen. ‘Kijk eens, ligt daar niet een bootje?’

‘Ja,’ zei Japie. ‘Wou je varen?’

‘Waarom niet?’

‘Durf je?’

‘Ik wel. Ga je mee?’

‘En als de man van de boot nu komt?’

‘Dan zijn wij er ook! Vooruit, wat hindert dat nou, of wij even gaan varen?’

Het bootje lag met een touw aan een paaltje gebonden. In een wip had Loe de knopen losgemaakt en was met Japie ingestapt. Dat was iets nieuws! Zij hadden geen van beiden verstand van roeien en het ging daarom dan ook heel gebrekkig, maar toch hadden ze veel pret, toen het bootje langzaam over de golfjes gleed. Helaas, dat genoeg was van korten duur, want nauwelijks hadden ze ongeveer het midden van het water bereikt, toen er

een stem over den plas klonk, die beiden deed omkijken.

‘Hei daar! Hier met de boot!’

Een man met een breedgeranden strooehoed stond op de plaats, waar de jongens in het bootje gestapt waren. Hij zwaaide Loe en Japie toe, dat ze moesten terugkeeren.

‘Daar heb je 't al,’ zei Japie.

‘Niet doen hoor,’ sprak Loe, ‘die man zou wel zin hebben om ons bont en blauw te slaan, maar hij moet een knappe jongen zijn, als hij mij te pakken krijgt.’

‘Wat wil je dán doen?’

‘Stil blijven liggen en kijken, wat-ie doet.’

Toen de eigenaar van de boot zag, dat de jongens niet verkozen terug te keeren, liep hij ijlings een eind verder, waar een tweede boot tusschen het riet dobberde. Hij sprong er in, maakte het touw los en begon te roeien.

‘Hij komt ons achterop,’ riep Japie.

‘Roeien, roeien, wat je kan,’ riep Loe, en zelf ook een riem pakkend, probeerde hij den vervolger vóór te blijven. Maar och, de jongens hadden den

rechten slag van 't roeien nog niet te pakken; nu eens zwenkte hun bootje links, dan weer rechts, en zoo kon het ook niet anders, of de vervolger zou hen spoedig ingehaald hebben. Met forsche, regelmatige slagen kwam de man op de boot van Loe en Japie aan. De jongens werkten zich in het zweet, maar het voortdurende ongelijke uitslaan der riemen maakte de zaak voor hen slechts erger.

‘Roei jij alleen,’ zei Loe, ‘dan zal ik sturen.’

't Ging nu wat beter, maar de vervolger bleef op hen winnen.

Toen de man op ongeveer zes meter afstand genaderd was, nam hij opeens een touw, waaraan een ijzeren haak bevestigd was en wierp die in de boot van Loe en Japie. Met een zegevierenden grijns ging hij achter in zijn boot staan en toen de haak het achterboord van de eerste boot pakte, trok hij die naar zich toe.

Maar snel als de wind trok Loe een oud zakmes te voorschijn en sneed het touw door.

Daarop was de man niet bedacht!

Juist wilde hij een geweldigen ruk doen...

toen hij opeens zijn evenwicht verloor en achterover uit de boot sloeg.

Snuivend en proestend klemde hij zich aan de boorden vast, rukte, sjarde, en na lang getob en met inspanning van alle krachten heesch hij zijn druipnatte lichaam eindelijk weer in de boot.

Maar dat had toch zóó lang geduurd, dat Loe en Japie in dien tijd al lang weer den oever bereikt hadden. Zonder het bootje vast te binden liepen ze zoo snel ze konden naar het dorp en rustten niet, voor zij dit een eind achter den rug hadden.

‘Je moet altijd maar doen wat ik zeg,’ zei Loe trotsch, ‘dan komt het altijd goed uit.’

Ze liepen nog een poosje in dezelfde richting en passeerden een groote boerderij. Voorbij die boerderij strekte zich een kolossaal groote boomgaard uit, waar kerseboomen prijkten met millioenen sappige, roode vruchten. De takken bogen onder den last.

‘Kijk eens!’ zei Loe, ‘wat een kersen, zeg!’

Japie keek onderzoekend om zich heen.

‘Een pet vol kersen zal den boer niet arm maken,’ zei hij.

‘O zoo,’ viel Loe hem bij. ‘Blijf jij hier op den uitkijk, Jaap, en waarschuw me, als de boer komt!’

‘Gauw dan!’ zei Japie, die 't wel gevaarlijk vond, maar bij het zien van dien kersenvoorraad watertandde.

Nog even keek Loe links en rechts.... toen sprong hij over de sloot en zat in drie tellen in een zwaar beladen boom. Vlug vulde hij zijn pet, rukte de blozende kersen met heele trossen van de takken en klom langzaam naar beneden.

‘Hallo, dieven in den bongerd!’ riep een stem van de boerderij en dadelijk daarop kwamen twee boerenknechts aanlopen.

Loe sprong haastig over de sloot en zette het met Japie op een loopen. En nu leek het of de heele boerderij er aan te pas kwam! Iedereen, die bij de hand was, liet zijn werk in den steek en holde den weg af... de kersendieven achterna!

Dat was de tweede jacht al dien morgen... en Loe en Japie liepen zooals ze nog nooit in hun leven geloopt hadden! Toch hielden het niet vol tegen de veel grootere boerenknechts, hijgend renden ze

nog voort, hoewel ze voelden, dat ze het spoedig zouden moeten opgeven.

‘Houdt ze... houdt ze!’ riepen de knechts.

Om den hoek van den weg stond een klein tentwagentje met een vurig jong paard bespannen. De voerman dommelde wat en hoorde niet, wat er op den weg voorviel.

Daar naderden de vervolgers.

Loe, niet meer wetend hoe hij zich redden zou, sprong opeens in het tentwagentje en Japie volgde snel. Maar het paard, jong en schichtig als het was, schrikte opeens zóó van dien onverwachten schok, dat het steigerde en op hol sloeg. Verschrikt ontwaakte de voerman, greep de teugels... rukte... trok... Tevergeefs!

In toomlooze vaart holde het vurige dier den weg af, die naar het naaste dorp voerde.

Loe en Japie, niet weinig verbaasd over deze plotselinge uitredding, maakten een langen neus tegen hunne teleurgestelde achtervolgers, die woedend de vuisten tegen hen ophieven.

De voerman onderwijl schreeuwde den voorbijgangers toe, dat zij uit den weg moesten gaan.

Het paard was door toom noch woorden tot staan te brengen, tot opeens een kerel als een boom kwam aanlopen, die moedig het dier bij de teugels greep en zich een eind liet meesleuren. Dat bracht het zenuwachtige beest tot staan. Maar nu waren Loe en Japie ook geknipt.

De voerman sprong van den wagen, trok de jongens van de zitbanken en rammelde ze geducht door elkaar.

‘Dat zullen we je betaald zetten, rapalje!’ riep hij woedend. ‘Broek, waar is de veldwachter?’

De aangesprokene, een vleeschhouwer, wees met zijn pijp naar het gemeentehuis, dat daar dichtbij was. Juist kwam de veldwachter naar buiten. Hij had het rumoer en de volkstoeloop gezien en kwam als man der wet tusschenbeide.

En nu kwamen tot overmaat van smart ook de knechts van de boerderij aangelopen!

Het zag er inderdaad leelijk voor Loe en Japie uit!

‘Op zij, mensen.’

De veldwachter wendde zich tot den voerman.

‘Wat is hier gebeurd?’

‘Wel, ik sta daar met de tentwagen op den

weg en daar springt me dat gespuis in de kar! 't Peerd schrikt natuurlijk en slaat op hol! Als Dijkberg 'm niet gehouën had, liep-ie nóg.'

'Ja, ja,' voegde een der boerenknechts erbij, 'dieven bennen het. Ze zaten bij ons in den bongerd an de kersen! Maar 'k had ze gauw genoeg in de doppen, hoorie! Met z'n allen bennen we ze achterop gegaan en toen sprongen ze in de kar van Meinderts.'

'Zoo, komen jullie allemaal even mee,' besloot de veldwachter.

Hij nam Loe en Japie bij den arm, en gevolgd door den voerman en de knechts, bracht hij ze naar 't wachtlokaal in het gemeentehuis. Daar moest alles nog eens breedvoerig verteld worden, terwijl de veldwachter alles opschreef, wat hij te hooren kwam.

'Jullie kunt nu wel gaan,' sprak hij daarop tot den voerman en de anderen, 'met deze kwajongens zal ik wel afrekenen.'

Toen moesten Loe en Japie opgeven hun namen, hoe oud ze waren, waar ze woonden en verder alles wat de veldwachter weten wilde. Bovendien ontnam hij hun alles, wat ze in de zakken hadden.

'Ik zal er den burgemeester over spreken,'

aldus besloot hij, ‘maar dat kan nog wel een poosje duren, want de burgemeester is vandaag uit de stad. Ik zal je dus maar zoolang in een mooi logeerkamertje opbergen. Kom maar eens mee.’

Hij nam Loe en Japie ieder bij een arm en bracht ze naar buiten. Wat keken de dorpingen hen met groote oogen na!

‘Daar gaan de kersendieven!’ zeiden ze en ze wezen hen met den vinger na.

De jongens zelf waren onder den indruk van het gebeurde, en als ze vooruit geweten hadden, dat die kersengeschiedenis zulke gevolgen zou hebben, hadden ze zich nog wel eens bedacht!

De veldwachter bracht ze naar een oud, verlaten huisje, even buiten het dorp. Dat was met behulp van een bos stroo, een houten bank en een waterkruik tot gevangenis ingericht, terwijl een hangslot den gevangenen het ontsnappen belette!

‘Ziezoo, hier kan je blijven, tot ik je zal roepen. Over een half uurtje krijg je brood en een kruik heerlijk frisschen pompwijn. En verder hou je je maar koest!’

Hij duwde Loe en Japie naar binnen en sloot

daarop de deur. Nauwelijks was hij weg, of Loe begon zijn woede te koelen aan alles, wat onder zijn bereik kwam. Het stroo smeed hij links en rechts, de houten bank trapte hij omver en ook de waterkruik moest het ontgelden en viel in scherven op den grond.

‘Er uit!’ schreeuwde hij, ‘k wil er uit!’

‘Ik ook,’ zei Japie droevig, ‘maar het helpt je niet, of je dat al schreeuwt. Je zit er in, of je je nou al druk maakt of niet.’

Maar Loe luisterde niet naar hem. Hij bleef wel een kwartier lang aan het razen en geweld maken, toen liet hij zich wanhopig in het stroo neervallen en huilde.

Doch langzamerhand kwam hij tot kalmte en ten slotte begon hij weer de zaak van zijn besten kant te beschouwen.

‘Nee Japie,’ zei hij, ‘het helpt toch niet, of ik al schreeuw of den boel omgooi. Laten we liever eens probeeren, hoe we hieruit zullen komen.’

‘Dat kan nooit,’ zei Jaap. ‘We zijn hier opgesloten.’

Juist wilde Loe hierop antwoorden, toen er

voetstappen naderden. Een oogenblik later knarste het slot en de veldwachter trad binnen. De man scheen er een buitengewoon genot in te vinden, dat hij Loe en Japie zoo netjes geknipt had, want onder grijnzend lachen stapte hij op hen toe, hield hun een stuk oudbakken brood onder den neus en zei grinnekend:

‘Lekkere taart, jongens? Lust je die wel?’

Loe en Japie keken naar de deur, die de domme veldwachter half open had laten staan.

‘Jawel,’ antwoordde Loe, en snel als de wind trok hij het brood den veldwachter uit de handen en rende ermee de deur uit. Japie schoot onder veldwachters beenen door en snelde zijn kameraad achterna.

‘Hei, hier! Hier!’ schreeuwde de veldwachter en holde de deur uit. Maar Loe en Japie dachten: doe wèl en zie niet om, ze liepen als hazen over den weg en de veldwachter kon hen maar met moeite bijhouden.

‘Sta, of ik schiet!’ bulderde hij hun toe, terwijl hij zijn sabel vooruitstak.

‘Jij links... ik rechts,’ zei Loe onder het loopen

tot Japie, en op hetzelfde oogenblik sprong hij over een sloot kroop door een heg en bevond zich op een stuk bouwland, waar een vogelverschikker eenzaam te midden van bezaaide bedden stond. Loe gluurde hijgend door de heg en zag, dat de veldwachter aanstalten maakte hem te volgen.

Bliksemsnel rukte Loe den vogelschrikker omlaag, trok zèlf diens oude flardenjas aan, drukte den hoed over het hoofd en strekte vervolgens zijn armen langs de stokken, waarover de veel te lange mouwen slap neerhingen.

Bom! daar sprong de veldwachter over de sloot... kroop een oogenblik later door de heg, en...

Waar was zijn vluchteling?

Zóóver kon de jongen toch niet zijn, dat hij nu reeds uit het gezicht was?

De veldwachter kwam nog een paar stappen nader, en terwijl hij op nog geen twee pas afstand van Loe den vogelverschrikker stond, zocht hij met de hand boven de oogen den moestuin af.

‘O, die verwenschte rakkers!’ sprak hij hardop, ‘als ik ze te pakken krijg... gaan ze er minstens voor een jaar achter!’

Hij liep nog eens den moestuin op en neer, lette in 't geheel niet op den vogelverschrikker en keerde onverrichterzake terug. Maar Loe's list was door een boerenarbeider opgemerkt. Deze liep wat hij loopen kon om het den veldwachter te vertellen, maar terwijl deze op eenigen afstand het verhaal van Loe's streek aanhoorde, had de jongen weer gauw den vogelverschrikker in zijn vorigen vorm hersteld en was daarop zelf in de heg weggekropen.

‘Kijk maar,’ zei de boer tot den veldwachter, wijzende op den vogelverschrikker, wiens mouwen zacht door het windje werden bewogen, ‘je kunt duidelijk zijn armen zien bewegen!’

‘Slim is-t-ie, maar wij zijn toch nog slimmer,’ sprak de veldwachter vergenoegd. Wéér sprong hij over de sloot, weer kroop hij door de heg en daarbij stortte hij zich met een zegevierenden kreet op den vogelverschrikker.

‘Ha mannetje! Nou heb ik je!... Au!’

De veldwachter sloeg met een smak, in gezelschap van een oude jas, 'n broek, 'n hoed en een paar latten, tegen den grond.

De boer, die op een afstand dit tooneel

aanschouwde, verschrikte niet weinig van dezen onverwachten afloop, want de man kon er een ééd op doen, dat hij Loe voor vogelverschrikker had zien spelen.

‘Alle duivels, Jaspers,’ brulde de veldwachter, ‘dat is een verdraaid gemeene zet van je!’

‘Veldwachter, ik zwéér je, dat ik 't gezien heb.’

‘Nou, dan heb je zeker iets in je oogen gehad, wat ik maar niet noemen zal.’

‘Waarachtig niet, ik zeg...’

‘Kijk, kijk! daar gaat-ie!’ schreeuwde de boer opeens. En zoowaar, daar sprong opeens Loe te voorschijn en holde den weg af, terwijl een eindweegs verder Japie zich weer bij hem voegde.

‘Te duivel, nou zullen ze mij niet ontgaan!’ riep de veldwachter en hij snelde de rakkers na, gevolgd door den boer.

Ongelukkig genoeg voor Loe en Japie kwam er van den anderen kant een met hooi beladen wagen aanrijden, die nagenoeg de geheele breedte van den weg in beslag nam. De voerman, die de vluchtelingen en daarachter hunne vervolgers naderen

zag, besloot een handje mee te helpen. Hij reed zijn wagen wat linksaan, sprong van den bok en hield met wijduitgestrekte armen Loe en Japie tegen, die, op zóó iets niet bedacht, als het ware den man in de armen liepen. De veldwachter had hen spoedig bereikt en nam de ontluchte gevangenen onder de loffelijkste dankbetuigingen over.

‘Ziezo mannetjes!’ zegevierde hij, ‘nou had je zeker gedacht, dat ik je niet meer te pakken kon krijgen, hè? Misgerekend baasjes! We zullen je nou wat beter achter slot en grendel zetten en je moogt héél blij zijn, als ik je morgen er weer uithaal!’

Voor de tweede maal werden de kleine vagebonden in het hok opgesloten.

Daar zaten ze heel den nacht en huilden tranen met tuiten!